

neolit, žrtveni vrt

eftim kletnikov

KRIK

Pre no što zapalismo prvu vatru
rana je bila neprozirna
i biće je treperilo pred Neizvesnim.

A kada ugasnu prva iskra
iz pećine izlete nešto
veliko i strašno:

Krik!
Blesnu šuma
do oboda.

Tek zatim videsmo Lepu Zver
kako pase tišinu.

Zategosmo luk
i od onda do danas još uvek
napetu tetivu držimo.

Ali bolje je sada, još jednom,
da pustimo pra-krik
no strelu.

Umesto da ranjavamo
i mi i zver izadićemo nanovo
kroz procep zajedničke rane,
bačeni istim krikom tako snažno
da upadnemo, odjednom i bez kolebanja,
iz mračnih pravo u plave šume
neozledene božje svesti.

NEOLIT, ŽRTVENI VRT

Pečena je glina.
Vatra je natpevala pepeo.

Vrt koji se posvetio.
Pevaju i ne zatvaraju se
ushićena usta
neolitskog brata
koji je posejao.

Kulja iz njih i pesma
neolitskog boga
koji je požnjeo.

Roje se glasovi,
prezreli s druge strane svesti
i pada žito
u snopovima.

Teško se probijaju
s tovarom dole
i voda i vatra.

Bog zna:
i danas,
Onaj što slavi ilovaču
i čuje duboko,
opet će ubrati rod.

On sada duva,
iznova zanesen nad Delom,
ali ne od rebra
nego od uha stvara
Novoga Adama.

O duboka činija koja čuje!
O zvučna žita
nad njom
oborena od roda!

TAJ PREGUSTI GLAS

(Glina-uho)

Taj pregusti glas
poslat iz Nigdine!
O postade uho, da se ne izgubi,
glina koja ga ču,
od koje zatim zamesi i Bog.
I moj govor, sa vremenom,

što više upada
u tu glinu-uho,
sve više postaje
dubok i gust.

U njemu – lepljiva težina.
Zalutao je kroz tebe
Stvoritelja poj,
nema gde da probije,
i voda traži put.

Sve što govorim sada
postaje glina.
I moje rebro je ponovo glina
kojom se hrani Rajsko Drvo
i cveta Prozračno.

Kažem glini: »Misli me,
Bog će se ponovo vratiti
svojemu Delu.«
Dotle njegov posao
preuzima grnčar-žrec.

Duboke ruke
vade moje reči-gomile.
I voda i vino, posvećeni,
opet se vraćaju
u Praznik vašega doma.

NEOLIT. LOVAC

(Sa paleolitskom varijacijom)

Danju ti beži iz šuma,
noću trčala u kuću
zver božanska
i ne vidiš je.

Neko ti uzima
pre usnuća,
skrivenne ispod trepavica,
i strelu i luk.

I samo veje u prozoru.
Vreme postaje smet:
a šuma je duboka, i gluva,
i rika zver
propada do bezdana
u tebi.

Tamo opet
o kameni prag je vezao
pesmu i zver
tvoj paleolitski brat.

Peva njegov čvrsti glas.
I uzalud rubom čestara već
pase prvo stado
i klasa prvo žito,
ne pušta te, zaljubio se taj kamen
u tvoje uzglavlje.

I san kameni
i glava.
Zalud se radu je glina
i uvećava bežiju prazninu
okruglo izgovorenih vrtova.

PONOČNI GOST

(Kamena tuga)

Ujahao gost kroz klišuru
gusti mrak i vlagu.
Oh teškog li galopa,
srce je magla-kamen.
Kapi rose na trepavicama.
Izbija mu pod čelom
šum duboke vode.
Vezuje konja o ponoć
pred kućom zamišljenom,
čiji prozor su tamna usta
koja jedu lakomo u zoru
svetlosti dogorele, pa prostor uokolo leleče.
Dodiruje zatim Gost
predmete u sobama
i ljubji svu noć kraj hladnog pepela
nečije vatreno lice.
No u zoru: ni traga
od onoga koji je dodirivao
i onoga što je bilo dodirnuto.

Tuga je vetar nad pepelom,
skamenio je i čas i dušu.
I konj i Jahač
izrastaju u kamenu hrid,
koja zaklanja strehu
naše neutješne kuće, Bože.
S makedonskog: Radomir Dabetić

celofanske mušice

zlatko benka

I
bio sam kažem ti
bio sam tamo kada je počeo
da kopni sneg
grm eksplozora laticama
sličilo je padanju
crvenom snegu ili
izviranju krvi
iz vrata petla koji
i sada
hropćući krklja
bio sam tamo
cvet u vencu ne slični cvetu
ni u nastanku
moj odjek bio je određeniji
iako više nisam zborio
kada su lešnici padali
kao da gospod kruni
bio sam tamo kada su saznali da su slike nestale
koje sada stvaraš
iako u to ne verujem
molim da mi doneseš ogledalo
da ti kažem čemu je sličilo
bio sam tamo kada je sve
stalo u to jedno
sada mi se čini
da ti od tamo šaljem vesti

II
kao zver u kavezu
jer je moj rod izumro
zborim kao da se ispovedam a ispovedam se
kao da sam čuo samo odlomke
ostatke mog glasa pred svetom
pred čovečanstvom koje zbraja uzroke
povode i brojeve
skupljači malih stvari
među stenama u brdima
keze zube na sitnice
na biljku svakodnevice
naprimer na travu ili grm
ruže koji plamti i
istiha raste pod košuljom
skupljači malih stvari se igraju
znaju za to a znamo za to i mi
samo kasnije se ovaj krug igre sužava
sve manje je radosti
zbog boja i zbog reči
ili muzike
ovog sveta, zgrčenog u dlanu
ti zvuci zamiru
i tužno je ako podne odzvanja
čije će biti ako mu to ne javim
škripe u snegu sanke boljke
sitni su pejzaži i zemlja je tako mala
naspram prostorima
a sneg je ogroman u svom savršenstvu

III
razkriliću pesnicu
obručće se vrteška vremena
zatalasaće se htenja
a toliko ih ima
jer putnici nadolaze svečeri
a toliko je malih podviga
i bezbrojnih pisama
prodavnica je puna
u nju ne mogu da utisnem oblatak
niti prsten
koji bi tamo plutao i osluškivao
šta o meni zборе
otvoriću dlan i pojavije se zmija
osmehnuće se prijateljski i poverovaću
njenoj žeđi
ništa se nije zbililo od kad sam došao
bar mi nije poznato
ali toliko toga znam što se uopšte
nije zbililo
ako bi kleknuo u tom trenu
i sasvim nisko pogledao površinu
taj kamen i taj prsten bili bi još tamo
i zmija koja bi rekla
ne plaši se
ja sam tvoje delo

IV
ništa to nije
sve će se zaboraviti
tek ako pomakneš brdo
a nećeš biti iznenađen
ništa to nije

višnje grane dodiruju
 telefonske stubove
 i oslušuju moj glas
 moj govor
 moje zaboravljeno pričanje
 ništa to nije
 višnje grane pred mojim domom
 zamrle
 spuštam slušalicu i prožima me
 obična ozlojeđenost
 prožima me običan
 prost strah
 u grad sreće poodavno odlazim sam
 desno levo
 ništa to nije
 rekla si a ja sam čuo
 da u poslednje vreme ova maketa
 ova ukleta mapa sveta
 nije se izmenila
 okrećem brojeve i javljam se
 prošlosti budućnosti
 sve je zauzeto gluv sam
 kome ću da javim šta je propušteno
 a šta još živi
 sasvim potopljeno u nama

V
 skupljači malih stvari
 približavaju se polako
 nadolaze strpljivo
 ništa im ne smeta
 neprimetno se plazi to mrmorenje
 sakrivaju se pod čaršavom
 sitne stvari kriju u keceljama
 na zastavi svoje pobe
 rekla si
 ne idi sam
 ne idi tamo
 bar iglu i nit
 sasvim kratku
 sačuvaj u pojasu

VI
 na tom istom mestu
 samo sto koraka bliže
 kada tačno izračunam
 ne može biti više od dvadeset
 od dvadeset manje
 pre ili kasnije
 što zavisi od toga kojim pravcem
 svakako
 u kom vremenu svakako
 na tom istom mestu
 tri dana pored mrtve vrane čučala je
 vrana
 za toliko metara udaljenija ili bliža
 za toliko meseci pre ili kasnije
 pre no što su posekli drvo i skinuli gnezda
 izgradio sam običan spomenik
 gomilicu zemlje mali nasip
 zato i znam gde je čekala pored mrtve vrane
 vrana veoma slična onoj prethodnoj
 šest meseci pre ili najviše
 deset meseci kasnije rekao sam
 da je sve jasno
 samo nisam znao šta se zbiva
 sada kada pišem drugačiju poeziju
 jasno je samo jedno
 vrane žive sto godina
 biće da je to dvesta godina života u životu manje

VII
 boli te glava
 pitala si
 rekao sam ne iako sam tada mislio
 da je i nemam
 jer su se skupljači malih stvari
 približavali grmu ruža
 videla si i ti to
 samo se nisi setila
 šta sve može da se desi
 muzici kojoj su se približavali
 skupljači malih stvari a sada dobacuju
 letimične poglede slične puškaranju ipak
 biće to brzi vetar
 nemoguće je zaboraviti ovaj dan
 nisam video ali sam ipak znao
 da si ustala jer ti je sunce
 sušilo tanana krila
 tada je počela plima a ti si
 poletela sve do obale
 potom si usporeno zakoračila te sam
 jedva video
 jedva sam video kako je tonula
 plava vatra tvoje kose
 video sam te malopre zarobljenu
 i mehuriće koje su se još krunile
 na površini kao zrnelje
 celofanske mušice koje uzleću

prepev sa slovačkog V. Benkova

centralna evropa

aleksandar carić

I
 Koga ću sutra voleti?

Nedostaje mi mnogo pasa
 I onaj, pravi, voz u belom koricama.

Da ga imam,
 Pogodio bih te, zlatnim pečatom,
 Meko,
 Tačno ispod tvog, malog uveta.

Sad već znam
 Čući i okreni se,
 Pogledaj moja neonska usta:
 Pijace već lude...
 I, uh... Vidi...

Počinje četiri stotine oluja,
 Na četiri stotine kiloseka,
 Suviše velikih, suviše bioskopskih,
 Da bismo ih baš sad prekidali.

Pod tvojom suknjom
 Krune prošlog avgusta
 Uzdišu polako.

(u vozu Šturovo – Nove Zamky maj '86)

II
 Ove godine
 Neće biti svečanosti
 Čeških zvonara.

Proći ćemo:
 Rubove borovih šuma,
 Mrak malih stanica,
 Otupele klupe,
 I sve ostale linije ove slike.
 Možda čak i okvir.

Pitaćemo svetla,
 Klikerastim očima:
 (Zašto nas nikad ne gledaju?)
 »Zašto više ni malo ne ličimo
 na svíce, na svinjare?«
 »Zašto svaki evropski ekspres
 prolazi tako brzo?«

Horovi na peronima,
 Pikavci i žabe,
 Začutaće,
 Potvrдно.

Pod orošenim kanticama.

(u vozu Brno – Praha maj '86)

III
 Koliko je samo gipsanih
 Punih zdravlja i vodoskoka
 Ostalo za nama

Niklujemo ih, hukćemo na njih
 Pamtimo ih

Bili su sjajni, priznajemo

Po slanom trgu
 Posle tripud dignutih ruku
 Poslednji tornjevi krckaju
 Za barutanama
 Puni zlatnih kugli
 Onih
 Baš onih pravih
 Što se jebu između
 Budenja i krovova

Gvozdena zavesa baš sad
 Nad nama Pod durbinama i granicama
 Kao izmrljena zemlja

Sve nam ide na ruku

Okolo mostova
 Ponovo stavljamo
 Talisman
 Naših najboljih voznji

(Devinska nova ves – Marchegg 6. maj '86)

vakuum

aleksandar jovanović

KRVARIM KAO ZVER

jer neko mora da krvari
 prostretnjen zlatnim metkom
 iznajmljenim samo za moju priliku

žigosan prokletstvom bogova
 usađenim u ljudima
 da bih sutra plakao od sreće
 na izgrizanim grudima
 i hladnim usnama

zaražen ludačkim carstvom
 džungli velegrada
 i pretnjom atomskih razglednica

krvarim
 da bih mirno poslao
 poklon bombu
 svom ocu za božić

i nastavio
 mržnju u srcu
 i rodio nove
 raksrvavljene zveri
 za još nesvanulo sutra

ZLATNI KAVEZ

zaboše nož u moje kristalno čelo
 ja znam
 a i vi znate
 da se u njemu krije
 zlatni kavez moje svesti

zato
 silinom udarca i orgazmom emocija
 rasporite to parče
 deo po deo nit po nit
 mene ništa ne pitajte
 jer ja ću osetiti samo
 srebrni blesak
 pod sekirom vremena
 osetiću samo svoje
 staklene vozove sna
 svoje male sobne anarhiste
 i izgorele zastave ideala
 osetiću i
 crne galebove na belom klaviru
 bez pijaniste i ključa od kaveza
 osetiću
 i svoju crvljivu jabuku
 u kristalu razbijenu
 i posle toga ništa
 samo sećanje podsvesti
 i pocepane slike svesti
 i tako u nedogled
 dok nož zaboden ne zarda
 dok ključ kavez ne proguta

KONOBAR DONESI MI MOZAK

natoči mi u mozak alkohol
 malo haosa sreće
 nijednom vremenu ne smeta
 a kamo li fali
 jedna čaša otrova bogova
 nikog neće ubiti
 u zagrljaju snova na javi
 ne treba mi laž
 sve je tu
 strast
 žene
 ljudska glupost
 bolest mog mozga
 sve je tu
 na belom stolu
 sa ponorom duše
 sa opijumom vremena
 i ne treba da brinem
 sve je lepo i uštirvano
 uz muziku za uvo i nerve
 sve je u mozaiku komplikovanja
 sve je u anštajnovim relacijama
 sve je u zamrznutim rečima mudraca
 sve je u lelujavim slogovima pijanaca
 što čute u nekom uglu naše duše
 i sanjaju za stolom od prokletog vremena
 zato
 konobar donesi mi mozak